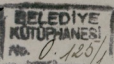

حقوقى بىلىكلەر مجموعهسى

سَاحِبُ وَسْمُجَرِّدِي : پارس حقوق فاكولته بىنى دوققۇرى

آووقات مىلاسى غادىر انقور

هيئت تحريه

موسيو آئىل مەستەر : پارس حقوق فاكولتهسى
مدرسلىرىدىن

موسيو شادغەرى : پارس حقوق فاكولتهسى
فخرى مدرسى

موسيو ۱. سالىم : حقوق دول مجموعهسى
هيئت تحريه سىندىن

باھر بىك : احضار قوانىن قومىسيونى اعضا سىندىن
محمد طەلىت بىك : آووقات

موسيو آ. پىليوني : پارس حقوق فاكولتهسى
دوققۇرى

فراد خەلەسى بىك : محكمە تەيز اعضا سىندىن

صبرى بىك : استانبول محكمە اصلية اعضا سىندىن

مصطفى رشيد بىك : استانبول حقوق فاكولتهسى
مدرسلىرىدىن

احمد رفيع بىك : استانبول اجرا رئيسى

احمد صميم بىك : استانبول حقوق فاكولتهسى
مدرسلىرىدىن

موسيو شارل قروزا : استانبول حقوق فاكولتهسى
مدرسلىرىدىن

آدرەس : غلطەدە چاليان خانىدە آووقات مىلاسى غادىر انقور افندينىڭ يازىخانىسى

تەلەفون : بىك اوغلى ۳۰۰۸

بەر نەسخە نەك بىلى ۳۰ غەرشىدر

كاغدىچىلىق ومطبعە جىيلىق آنونىم شىركىتى — استانبول

۱۹۲۶

مقوق اساسيه

تشكيلات اساسيه قانونلرينه نظراً قوانينك حقوق مراقبه سي

پارس حقوق فاكولته سي مدرسو محترمي آ. مهسترك مجموعه من ايچون قلمه آلديني بو قيمتدار مقاله آرقداشمزن. قوهن افندي طرفندن لطفاً ترجمه ايدلمشدر.

توركيه جمهوريتني اساسات جديده به ابقنا ايتديرن ۲۰ نيسان سنه ۳۴۰ (۱۹۲۴) تاريخلي تشكيلات اساسيه قانوني تدقيق ايديله جك اولورسه قوانين اساسيه حقنده موجود سيستماردن تعديلاتي اشكال مخصوصه به تابع اولان rigide سيستم ناميله ياد اولنان بر اصل وقاعده به متفرع بولمقده اولديني كورولور. بوندن مقصد قوانين اساسيه نك قوانين عادييه نظراً فائق بر ماهيت حقوقيه يي حائز بولنديغني قبول ايدن بر اصول ادارتي ديمكدر. قوانين اساسيه نك شو فائيت قانونيه سيدركه بالخاصه ديكر قوانين طرزنده بر تعديل كورمسنه مانع تشكيل ايتكمكه، تعديللريني شرائط مخصوصه به تابع طومقده وشرائط مذكوره يي نظره آلمقسز ين پاييله جق تعديلاتك غير قانوني عد و اعتبار ايدلمسنه سبب اولمقده در.

جماهير متحده آمريقا حكومتي، فرانسه، بلچيقا و ورساي معاهده سندن صكره يكي تشكيل ايدن حكومتلك قوانين اساسيه لري بوسيتمندن ملهم اولوب قوانين مذكوره نك تعديل ايچون كاه صورت مخصوصه ده دعوت ايدلمش بر مجلسه، كاه اوزون وكلفتنلي مراسمه وبعضاده مجالس عادييه بر ا كثر يت مخصوصه نك وجودينه لزوم كورلمكده در.

حالبوكه ايتاليا و انكلترده قوانين اساسيه ماهيت قانونيه لري اعتباريله قوانين عادييه دن فرقي اولمايوب تعديللري شرائط عوميه تشريعيه به تابعدر. لوردلر قاره ستك مواد ماليه ده كي حقوق ۱۹۱۱ سنه سنده على العاده نشر اولنان بر قانون ايله (Parliament act) همان كاملاً ابطال ايدلمشدر. [۱]

[۱] پارس حقوق دوكتورى غاد فرانكو افنديشك ۱۹۲۶ ده دوكتورا تهزى اوله رق مدافعه ايدليكي «توركيه ده قانون اساسي موضوعاتنك صورت انكشافى» - Développements constitutionnels en Turquie نام اثر ايله ينه دوكتورا تهزى اوله رق فريدون بكك ۱۹۲۳ ده نشر اولنان Le mouvement constitutionnel en Turquie «توركيه ده مشروطى تكامل» وماي روسيه رك ۱۹۲۵ ده منتشر La Turquie constitutionnelle نام اثر لر شايان مطالعه درلر.

۱۳۴۰ تاریخى تورك تشکيلات اساسيه قانونى - که بر چوق نقاطده واک واسع بر طرزده فرانسه حقوق عامسى عنعناتندن و خصوصيه فرانسز عنعنات انقلابجويانه سندن ملهمدر - ۱۰۲ نجى ماده-يله ، قوانين اساسيه ده ذکر ايتديکمز سيستمى قبول ايتمش بولمقدردر . قانون اساسى تعديلآتى شرائط مخصوصيه تابع طوتان شو مادهده :

« اشبو تشکيلات اساسيه قانوننك تعديلى آشاغیدهكى شرائطه تابعدر :

« تعديل تکليفى مجلس اعضاءى مرتبه-سنگ لاقبل بر ثلثى طرفندن امضا اولمق شرطدر . تعديلآت آنجق عدد مرتبک ثلثان اکثریت آراسيله قبول اولنه-باير . » دبه محرردر . بوماده نك صوك برفقره-سى ده وارددر که ۱۴ آغستوس ۱۸۸۴ تاریخى فرانسهز قانوننده اولدینى کبی توركیه حکومتنك جمهوريتدن عبارت شکل ادارىنى قطعى و غیر قابل مناقشه بر اساس اولهرق قبول ایلکدهدر . فقره مذکوره شودر : « اشبو قانونك شکل دولت جمهوریت اولدیغنه دائر اولان برنجى ماده-سنگ تعديل و تغیری هیچ بر صورتله تکلیف دخی ایدیله-ماز . »

بو وجهله قوانین اساسیه-لویه قوانین عاده-لری آرمسند و واضح بر فرق احداث ایدن مملکتارده حلی ایجاب ایدن جدی بر مسئله تحصل ایدیور . مسئله شودر : بوايک نوع قوانین آرمسندکى فرق تطبیقائده قوه مؤیده-سى نهدر ؟ وبالاذه بسط ايتديکمز قاعديه مخالف بر طرزده قوانین اساسیه احکامى اصول و اشکال مخصوصه-سنة رعایت ایتکمزین تعديل ایدن مواد قانونیه-نك درجه حکم و تأثیری نه اوله-جقدر ؟ مسئله-نى حل ایچون یا حقوق عامه قواعد اساسیه-سى و یا امثال تاریخیه-نى نظر تدقیقه آلمق لازمدر . فی الواقع ۳۱ ایلول ۱۷۹۱ تاریخى ایلک فرانسهز قانون اساسی-سنگ برنجى فصلنده قانون مذکورى قوه تشریعه-نك غیر قانونى اجرا آتندن محافظه و صیانت ایدمک بعض اساسى تدابیرک اتخاذ ایدمش اولدینى کورورز . قانون اساسی-نى وجوده کترین مجلس حقوق بشر بیاننامه-سى ده قانون اساسی-یه درج و علاوه ایش اولدینى ایچون تدابیر واقعه او زمان بر اهمیت مخصوصه-نى حائز بولنیور و بو صورتله مجلس ده او وقتده شو اساسى وضع ایتمش اولیوردی : قوه تشریعه اشبو فصلده مندرج و قانون اساسى ايله مؤمن حقوق طبیعه و مدنی-نى اخلال ایدمک-له-جک و اونلرک سربسته-جه ایفاسنه مانع اولمک-له-جک هیچ بر قانون پایه-ماز .

ایشته بوقاعديه شبیه برمتنده تورك قانون اساسی-سنگ ۱۰۳ نجى ماده-سند کوربیورز . شو ماده دیورک : « تشکيلات اساسيه قانوننك هیچ بر ماده-سى هیچ بر سبب و جهانه ايله

اهمال و یا تعطیل اولنماز. هیچ بر قانون تشکیلات اساسیه قانونه منافی اوله ماز. آنجق تورک قانون اساسیسی دخی فرانسه نکیکی کبی، تطبیقاتده، ایشو تدبیرک حصولی تأمین ایدم جک وسائطک نهدن عبارت بولندیفی خصوصنده سکوت ایتمکده اولدیغندن فرانسر حقوقنه نظر آ قانون اساسینک حائز اولدیفی فائیت قانونیه بی نه صورته تأمین ایتمک لازم کلدیکی مسئله سی فصل فرانسر حقوقشناسانی اشغال ایدن بر مسئله ایسه عینی مشکلاته معروض اولماری محتمل اولان تورکیه ارباب حقوقی ایچوند ده بو مسئله بی شایان تدقیق بر موضوع ماهیتنده کوریورم. قالدی که تورک حقوقی نقطه نظرندن بو مسئله دها زیاده حائز اهمیتدر. زیرا ۱۳۴۰ تشکیلات اساسیه قانونی ۱۸۷۵ تاریخی فرانسر قانون اساسیسنندن دها موضح و مفصلدر. بو قانون حالاً ۲۴ ماده لک اولدیفی حالده تورک قانونی ۱۰۶ ماده لکدر. بوندن ماعدا تورک قانوننک بشنچی فصلی (ماده ۶۸ - ۸۸) بالانفریق هر تورکه بوندن بویه تأمین ایدلمش فردی حقوقک سربستی اجراسی حقنده احکام صریحه بی محتوبدر؛ حالوکه حقوق بشر بیاننامه سی فرانسر قانون اساسینک بر جزئی اولمایوب واضع قانونک اوندن ملهم اوله جنی بر تشریمی پروگرام ماهیتنده در. یوقسه واضع قانونک رعایته مجبور اولدیفی بر حکم قانونی دکلدیر.

معروضات واقعه دن آکلاشیایورکه تورکیه جمهوریتنده حقوق عامه بی مغل اوله رق صادر اوله بیله جک بر قانونک، بر فرانسر قانونندن دها سهیل و بارز بر صورتده تشکیلات اساسیه قانونه مغایرتی کوزه چاربار. زیرا فرانسر قوانینی، اوکنده بالکیز حکومتک و پارلمنتونک اصول اداره سی کوسترن بر تشکیلات قانونه تصادف ایدر. اسباب مذکوریه ببناء درکه بو مسئله حقنده تدقیقات ایفا ایدرک نتیجه سی تورک ارباب حقوقنک انظار مطالعه لریته عرض ایلدی موافق کوردم.

قوانینک تشکیلات اساسیه قانونی احکامندن برنی اخلال ایدمه جکی حقنده کی قاعده نک تطبیق و اجراسی تأمین ایچون باشلیجه ایکی صورت حل تصور ایدلمشدر. بوناردن برنجیسی صادر اولان هر هانکی بر قانونک قانون اساسی به موافق اولوب اولمادیفی تدقیق ایتمک صلاحیتنک جهت عدلیه دن معدود اولمایان بر دائرة رسمیه بخش ایدلمسیدر. شاید قانون تشکیلات اساسیه به مغایر کورولورسه الغا ایدیه بیله جکدر. فرانسه ده برنجی امپراطورلق دورنده ۱۸۰۰ سنه سنندن ۱۸۱۴ تاریخنه قدر واوندن سکره ایکنجی امپراطورلق زماننده

۱۸۵۲ دن ۱۸۷۰ تاریخچه قدر جاری اولان اصول بوایدی . هان بربرینه نمائل بر سیستم تعقیب ایدن شو ایکی دورده قوانینک تشکیلات اساسیه موافق اولوب اولمادیغنیك تدقیق وظیفه عالییهی مجلس اعیانه مودوع ایدی . بالجله وئائق تشریعه اوکا تودیع اولنه بیایر و بر قانونده قانون اساسی بی اخلال ماهیتنده اولان حکم وماده کوردیکی حالد اولنی ابطال والفا ایتمک حقنی حائز بولنیور ایدی .

سکزنجی سنه (۱۸۰۰) تاریخلی قانون اساسینک ۲۱نجی ماده سنده شویله دینیوردی : مجلس اعیان حکومت ویا محاکم طرفندن قانون اساسی به مخالف دیه کندیسنه تودیع واعطافلنن بالجله وئائق قانونیهك دوام مرعیتی قبول ویا اولنری الفا ایلر : ۱۸۵۲ تاریخلی قانون اساسی ایسه بو مقصدی شویله افاده ایدیوردی : قانون اساسی به ، دینه ، اخلاقه ، سربستی ادیان ، حریت شخصییه ، قانون فائرنده وطنداشارک مساواتنه ، مصونیت تصرفه و حکامک غیر قابل عزل پرنسیپنه مغایر ویا اولنری محل قانونار ایله وطن مدافعه سنی تهلیکده قویایله جک قانونلرک تشریسه مجلس اعیان مخالفت ایلر . ۲۹نجی ماده ده شونی علاوه ایدیوردی : مجلس اعیان قانون اساسی به مغایرتمدن طولانی حکومتجه ویا وطنداشار طرفندن معطی مستدعیات ایله کندیسنه تودیع وحواله اولنن بالجله وئائق قانونیهك دوام مرعیتی قبول ویا اولنری الفا ایلر .

آنجق قوانینک بووجهله مجلس اعیان طرفندن تدقیق کیفیتی هرابکی دوردهده پارلاق نتایج و برمه شدر . زرا مجلس اعیان حقیقتهده ایمراطورک آدمارندن مرکب ایدی . هر ایکی دوردهده قانون تشکیلنی حق ایمراطوره عائددی . قوة تشریعه اعضالری اساس اعتباریه تعدیل حقنی حائز دکلدیلر و شورای دولتجه تدقیقندن صکره حکومت طرفندن مجاسه تودیع ایدیان قوانینی عیناً قبول ایتمک مجبوربتنده بولنیورلر ایدی . مجلس تشریع اعضاسنک یکانه حق قانونی هیئت عمومیه سیله رد ایتمکدن عبارتدی . بویله برطرز اداریده مجلس اعیانک ، قوانینک قانون اساسی به درجه موافقتنک تدقیق وظیفه سی عملی بر فائده و یرمیه جکی بدیهی ایدی . وفی الواقع هرابکی ایمراطورلق دورنده مجلس اعیانجه بر قانونک بعدالتدقیق قانون اساسی به مخالفتندن طولانی رد ایدلدیکنه دائر تک بر مثاله بیله تصادف ایدله مکدهدر .

جواهر متحده آمریقاده بیوک بر وسعت وشمول آلان واوته کندن قات قات زیاده عملی اولان ایکنجی صورت حل ایسه قانونی تدقیق ایتمک صلاحیتی حاکمه بیراقق وقانون اساسی احکامنه مخالفتی کورولن بر ماده ویا حکمک تطبیقه ممانعت کوسترمکدن عبارتدر .

قانون اساسی نك بر مجرای سالم داخلنده تطبیق و اجراسی مقصدیه حاكرك قانون اساسی به مغایر بر قانونك تطبیقندن امتناع ایتماری جائز میدر ؟ و بو صلاحیت نه درجه به قدر کیده بیلیر ؟ بو ، فرانسز حقوقشناسانی آره سنده اولدجه فضله مناقشه ایدلش بر موضوعدر . قانون اساسی به مغایرتی طولایسیله هر هانگی بر قانونك عدم تطبیقی خصوصنده حاكه مساعده و صلاحیت ویرمك واضع قانونك قارشوسنه قوه عدلیه ای اقامه ایتمك صورتیه سیاستله عدلیه یی مزج ایتمك دیمك اولماز می ؟ و بو حال موسیو لامبهرك Lambert دیدیگی وجهله ها مكره حكومتنه منجر اولماز می ؟ فقط دیگر جهندن حاكه بو حق ویرمك قانون اساسی یی موقع مرعیتدن اسقاط ایلمز می ؟ و بو صورتله عدلی سیستمك اك عالی واك مقدس احكامی قوه مؤیده دن محروم و مفلوج بر حالده قالماز می ؟

فرانسه ده اوزرن مدت اكتر ادیاب حقوقك و بومیانده موسیو اسمن Esmein ك Eléments de Droit Constitutionnel مبادی حقوق اساسیه نام کتاینده قوتله مدافعه ایلدیگی فئكر اساسی ، حاكرك بو باید حائز حقوق اولمادقاری مركززنده ایدی . شونی اونو تمامی که فرانسز حقوق عامه حاضرینك بر منشاء اختلافكارانه سی وارد و اختلافك حقوقی ، سیاسی سیستمی اسکی اداره نك مؤسساسته مخالف و خصم بر روح و معناده تثبیت ایدلشد . حالبوکه ۱۷نجی و ۱۸نجی عصرلرده فرانسه ده ، قرالك حكومتنه قارشو قوه عدلیه یی تمثیل ایدن پارلمنتولرده غوغالز نهایت بولمايور ایدی . فرانسه نك قدیم قانون اساسی تعاملنه نظراً بر پارلمنتونك دائره عدلیه سی داخلنده مقررات قرالیه نك مرعیتی آنجیق بو مقرراتك اولارلمنتوجه تسجیلندن صكره باشلاردی . حاكم وضعیقنده اولان مجلس اعضالری قراله قارشو هر هانگی بر قانونه دائر حق تسقیدلری استعمال و بونك تسجیلنه مخالفت ایله اسبابی سرد ایده بیلیرلردی . قرال بو مخالفته رغماً پارلمنتوی قانونك تسجیلنه اجبار ایده بیلیردی . آنجیق بونك ایچون بر طاقم مراسم مخصوصه یایمق لازم ایدی .

بالخاصه ذكره شاباندرکه اون سكزنجی عصر نهایتنده ناظر تورغو Turgot نك نفوذ و تاثیریه ۱۶نجی لوقی نك تشبث ایتدیگی اك مشروع اصلاحاته پارس پارلمنتومسی شدتله مقاومت ایتمش و بو مقاومت فرانسز اختلافك ماهیت تجاوزكارانه سنی تشدید ایدن عواملدن بولمشد . بونك ایچوندرکه هیأت عدلیه نك سوء اتعاملاته برعكس العمل تأثیر اوله رق

فرانسه اختلال مجلسلری مخاکه قارشو امنیتلری منسلب بر حالده کوریورز . بو اعتمادسزلق ۱۹نجی عصرده فرانسه ارباب حقوق نزدنده دوام ایتشد . مشهور اسمهن دخی بو ذهنیتده ایدی . آنجق اختلالدن اوزاقلاشدجه و قوه تشریعه عادتاً حاکمیت ملیه نیک بیکانه عضو ممثلی حالده کلدکجه بو ذهنیت ضعه دوچار اولمشدر . بو کون بالعکس نظریات، محاکم قانون اساسیه مخالف بر قانونی تطبیق ایتمه ماری لازم کلدیکی اجتهادیی دهها زیاده قبوله متایل بولنقددهر . بو اجتهاددرکه حال حاضرده حقوق عامه کرسیلرینک اکثریسنده تدریس ایدلمکده و هوریوس ، Haurioce دوکوئی ، Duguit بهرتله می Berthélemy کبی حقوق اساسیه استادلرینک آثارنده سرد ومدافعه قیلنمقددهر . [۱]

قوانینک قانون اساسیه موافق اولوب اولمادیغنی تدقیق ایتک خصوصنده محاکم حائز اولسی لازم کان حق ، عینی زمانده محاکم وظیفه سی ایجابی در . فیالحقیقه محاکم وظیفه سی قانونی تطبیق صورتیه حق اظهار وافاده ایتک دکلیدر ؟ فرض وتصور ایدلم که واضع قانون بر ماده ایله قانون اساسیه صریح بر تجاوز احداث ایلمش اولسون و مثلاً تورک تشکیلات اساسیه قانونک ۸۱نجی ماده سی دیورکه : پوستلمه ویریلن اوراق ، مکتوبار وهر نوع امانتار صلاحیتدار مستنطق ومحکمه فراری اولمادجه آجیلاماز وتلغراف وتلفون ایله واقع اولان مخابراتک محرمیتی اخلال اولنمماز ؛ ایمدی اداره مأمورلرینک مخبراته وقوف پیدا ایدمبیله جکلرینه دائر بر قانونک نشر اولندیغنی و بو شرائط تحتده کشاد ابدیان بر مکتوبدن طولانی بر فردک محاکمه تودیع ایدلدیکنی فرض ایتدیکمن تقدیرده محکمه نه یاپه جقدر ؟

بو شخص محکوم اولمبیله جکمی ؟ بوراده بربرینه مخالف و بنابرین هر ایکسینکده عینی زمانده تأمین مرعیتی غیر قابل اولان ایکی قانون قارشوسنده بولنیورز . قانون اساسی دیورکه : مخبراتی کشاد ایتک صلاحیتی آنجق محاکمه عائددر . خصوصی قانون ایسه فلان اداره مأموری مخبراته وقوف پیدا ایدمبیلر دیور . بو متضاد ایکی قانوندن محاکم هانکیسینی تطبیق ایدم جکدر . محکومیت قرارینی ویردیکی تقدیرده قانون اساسی تطبیق و فقط قانون خصوصی بی نظر اعتباره آلاماش اولور . برائت قرارینی ویردیکی حالده قانون خصوصی به رعایت و فقط قانون اساسی بی طرف ایتش اولور . بو حالده موافق قانون اولان صورت حل هانکیسی در ؟

[۱] بومستله به دائر مخالف فکری مدافعه ایدن لارنودک Larnaude ۱۰ شباط سنه ۱۹۲۶ تاریخی Revue politique et parlementaire مجموعه سنده مندرج مقاله سنه مراجعت .

بزه نظر آید بوضع و ردد جائز دکلدر . فرانسه قانون اساسی کی تعدیل مراسم مخصوصه به تابع اولان تورک تشکیلات اساسیه قانونی بدیهیدر که قیمت قانونیه اعتباریه قوانین عمومیه و سائر مک فوقده اولسی و ام قوانین بولنمی حسیله بر برینه مخالف ایکی متن قانوندن برنی انتخاب ایتک مجبوریتده بولنان حاکم اتخاذ ایده چکی قراری آنجق نظرندده دها یوکسک بر قیمت و ماهیت عرض ایدن قانونه استناد ایتدیره بیلیر . و بوکا بناء اشبو قوانین اختلافنده قانون اساسیدن غیری قانونی تطبیقندن امتناع ایده چکدر .

حاکم بو وضعیت و حرکتی بزی اصلاً دوچار حیرت ایتدملیدر . زیرا حاکم وظیفه سی بالکنز تطبیق سوز کوتور میان خصوصانده قانونی تطبیق ایتک دکل ، مختلف متون قانونیه قارشوسنده بولندی بی زمان بولنردن هانکیسنی ترجیح ایتمی لازم کلدیکنی تعیین ایلکدر . ذاتاً اسکی بر قانونه یکی بر قانون ، ملاکتک قانونیه اجنبی بر قانون آرهنده موجود براختلاف طولایسیله بویه حاللر اکثریتله حادث اولمایورمی ؟ و بوکی وضعیتلرده محاکم قرار اعطاسندن اول بو قانونلردن هانکیسنک تطبیق لازم کلدیکنی تعیین ایتلاری ایجاب ایتلری ؟ هر هانکی بر قانونک قانون اساسی به مخالفی کیفیتنه شبیه دیگر بر حال دخی بر قانون ایله نظامنامه آرهنده کی اختلافدر . بونده دخی قیمت و ماهیت قانونیه لری عینی درجهده اولمایان ایکی متن قانونی قارشوسنده بولنیورز . نظامنامه قانونه مخالف ایسه حاکم تطبیق جهتنه کیده مز . قانون اساسی احکامنه قطعاً مغایر بر قانون قارشوسنده بولندی بی زمان دخی محکمه تک توسل ایده چکی صورت حل بوندن بشقه اولاملیدر .

علی العموم قوانینک قانون اساسی به درجه موافقتک محاکمه تدقیق لازم کلدیکی حقدده موجود اسباب قانونیه بی تحری ایتدیکمز صرهنده هر حالده بوکا دائر بر متن قانونی تحریسنده لزوم یوقدر . محاکم بو حق ، طبیعت احوالندن منبعثدر .

حاکم شو تدقیق حق و صلاحیتی جمهیر متحده آمریقا ده اهمیت و شمولی حائز بر امر و کیفیت اولسنه رغماً نه هیئت متحده قانون اساسیسنده ونده اونی ترکیب ایدن حکومتارک قانونسنده بونی توشیق و تصریح ایده چک بر متن قانونی تک موجود اولمادیغنی شایان نظر بر حال اولمق اوزره ذکر ایده بیلیرز . موسیو برایس Brice « آمریقا جمهوریتی » نامنده کی فلاسفی اثرنده (فرانسه ترجمه ترجمه سی فصل ۱ ، صخیفه ۳۷۰) بو موضوعه دائر شوناری سرد ایلکده در .

« ذی بر انکلیز ، جاهیر متحده محکمه عالیہ سنک قانون اساسی احکامی محافظہ و صیانت ایچون احداث ایدلدیکی و فنا قوانینی ابطال صلاحیتی حائز بولندیفی آکلامسی اوزربنه ، نظر تحسیننه عرض ایدیان شو مواد واحکامی جاهیر متحده قانون اساسیسنده بولق مقصدیه ایکی کون تدقیقاندہ بولنش وبالطبع برشی بولامشدر . فی الواقع قانون اساسیسنده بوکا دائرئک برکلمبیلہ یوقدر . جاهیر متحده محاکمک و ظائف و صلاحیاتی دیگر تمعدن مملکتلردهکی محاکم سائرہ نککنک عینی در . قانون اساسی به مغایر برمتی ابطال و الغا صلاحیتی بر صلاحیتدن زیادہ بروظیفہ اولوب بو وظیفہ نک اجرایی آمریقانک واشینگتون محکمه عالیہ سنندن الک متواضع محکمه سنہ قدر هر بر محکمه به توجه ایتمکده در . محکمه عالیہ نک وظائفی حکومات مختلفه و هیئات متحده محاکمک و ظائفندن فرقی دکدر : جملہ سنک وظیفہ سی قانونی تثبیت و تطبیق ایتمک و تأثیر ماهیتی عینی درجده اولمایان متخالف ایکی قانوندن فائق اولانی تطبیق و اجرا و دیگری فائق عد ایتمک رد ایلمکدر . »

عینی صورت حل ، بالجمله انکلیز مستملکاتسنده جاریدر . و بولرک قانون اساسیسنده دخی بوکا دائر بر متن قانونی یوقدر .

بورالرده محاکم ، قانون اساسی به مغایر اولهرق پارلمنتوجه قبول ایدیان قوانینی رد و بر طرف ایتمکله مکلفدرلر . قانادا ، جنوبی آمریقا و آوسترالیاده حال و وضعیت بو مرکزده در .

یونانسنده دخی مسئله عینی شکله و بر کونا ترده محل قائلمه جق بر صورتده حل ایدلمشدر . یونان محکمه عالیہ سنک برقرارنده (Revue de Droit public) مجموعه سنده ۱۹۰۵ (صحیفه ۴۸۱) شویله دنیمکده در : کرچه محاکم عمومی بر قرار اعطایی صورتیلہ قانون اساسی به مغایر بر قانونی کآن لم یکن حکمنده عد و یا اداری قرارلری ابطال ایتمک صلاحیتی حائز دکدرلر . آنجق وظیفه لری داخلنده اولهرق هر هانکی بر اختلاف و دعوائی رؤیسه مأمور اولدقلری زمان قانون اساسی به مغایر قانونی نظر اعتباره آلامغه و قانون اساسی ایله مؤید اولوب دیگر بر قانونه اخلال ایدلمش اولان هر هانکی بر حق اظهار و تأیید ایتمک صلاحیتاری درکدر . بوکی احوالده قوه تشریعی به مداخله یوقدر . بلکه مستقل بر مقام طرفندن خصوصی بر اختلاف وحادثه حقسنده قانونه فائق اولان تشکیلات اساسی به نظراً اتخاذ ایدلمش بر قرار واردر .

رومانیاده بر متن صریح اولمادیفی خالده مسئله عینی صورتله حل ایدلمشدر . [۱]
[ایلفوو - بکرش محکمه سی طرفدن معطی و ۱۶ مارت سنه ۱۹۱۲ تاریخده رومن محکمه
تمیزنجه مصدق بر حکم حقنده پروفیسور موسیو بهرتله می نك نوظنه مراجعت] .

آلمانیاده پروفیسور موسیو لابان Laban و آلمان ایمپراطور لئی حقوق عامه سی (فصل ۲
صحیفه ۳۲۲) نام فلاسفی اثرنده عینی اجتهادی قبول ایدیور . دیسورکه و حا کمر
ایمپراطور لئی داخلنده منتشر قوانینک قانون اساسی به موافق اولوب اولمادیفی تدقیق ایتمک حقنی
حائز میدرلر؟ آلمان حقوق شناسانی طرفندن بونجه دفعه مناقشه ایدیلن شو مسئله ، مؤلف لک
عظیم برا کثرتله حا کمرک بو حق حائز اولدقلری مرکزنده قرار قیلمشدر . بو خصوصده
سرد ایدیلن مطالعه شودر : قانون اساسی بی اخلال ایدن هر هانکی بر قانون ، بر قانون
تقلیدندن بشقه برشی دکلدرد . قوانینی تطبیق وظیفه سیله مکلف اولان محاکم اول امرده
کنند بارینه قانون دیه عرض اولنان وثیقہ نک ، قوانینک حائز اولسی لازم کلن شرائط
مشروعه و تطبیقیه به درجه موافقتی تدقیق ایتملی ایجاب ایلر . شاید بو تدقیقاندن منفی
بر نتیجه چیقارسه مغفل بر عنواندن طولانی محاکم یا کلش بر یوله صاپامالی و حقیقته
قانون اولمایان بر وثیقہ بی کآن لم بکن عد ایتملیدر ، محاکمک اشو مراقبه حقنی قبول ایچون
قانون اساسیده بوکا دائر متن صریح بولنمی ایجاب ایتمز ایسه ده تشکیلات اساسیه لرنده بو
یولده تصریحات موجود اولان مملکتلرده چوقدر . آرژانتین ، برزیلیا ، پورتیکز
حکومتلری بو جمله دندرلر .

— ۴ —

فرانسز محاکمی بو مسئله حقنده نه صورتله اجتهاد ایتمشدر ؟ بوتارک قوانینک قانون
اساسی به موافقتی تدقیق ایتمکدن امتناع ایتمکلی بر چوق دفعه ادعا ایدلمش ایسه ده بو
قطعاً یا کلش برادعادر . فصل که بومسئله بی یکیدن مناقشه ایله بن موسیو Leblanc بوکادائر
اولان اثرنده (Du pouvoir des tribunaux d'apprécier en France la constitutionnalité des lois, Thèse Paris 1924).
بو جهتی صراحة اثبات ایلدکدهدر .

[۱] ۲۶ مارت سنه ۱۹۲۳ تاریخلی رومن قانون اساسیسی ۱۰۳ نجی ماده سیله بوساسلاردن
تابع ایتمکدهدر . بو ماده دیسورکه : قوانینک قانون اساسی به موافق اولوب اولمادقلرنی تدقیق
وبوکا مغایر اولانلری مرعیتدن اسقاط ایتمک حق آتیق محکمه تمیز هیئت عمومی سنه عائد اولوب
قانون اساسی به مغایرت حکمی رؤیت و تدقیق اولنان حادثه به منحصر قایلر .

فرانسر محاکمک بو خصوصده کی خط حرکتی بالکلش تفسیر ایدیورسه سبی متخذ مقررات میاننده بالاده ذکر ایندیکمز کی قانون اساسی به مغایرتشدن طولانی بر متن قانونیک تطبیق ایدلمه سی لازم کلدیکنه دائر بر قراره تصادف ایدلمه مسندن منبعشدر . آنجی بوکا مقابل بر جوق قرارلر موجوددرکه قانون اساسی ایله هر هانکی بر قانون قارشولاشدیرلدقدن صکره بو صوک قانونک مرعیتی لازم کلدیکی نتیجه سنه واریور . بو قرارلر کوستریورکه هر ایکی قانون حقنده تدقیقات بایلش آنجی نتیجه سی واضع قانون لهنه چیقمشدر . تدقیقات واقعه واضع قانونک علیه چیقسه ایدی بدیهیدرکه محکمه قانون اساسی به مغایر اولان قانونی تطبیق جهتنه کبتمیه جکدی . اگر قانونی حقوقی نقصانلرینه رغماً وهرحال وکارده تطبیق ایتمک لازم کلسه ایدی بونک قانون اساسی به موافقتی تدقیق ایتمک زحمتی محکمه نهن اختیار ایتش اولسون ؟ فرانسر محاکمک قانونک مرعیتی حقنده مثبت اوله رق بر جوق دفعه ویریلن جوابلر ، ایجابی حالنده منفی بر جوابکده اعطاسی مستلزم قیلار ، برده تردده محل یوقدرکه فرانسر محاکمک واضع قانونه قارشو وضعیترلی فوق العاده مخترانه اولوب فعلاً قانون اساسی به مغایر ، صریح بر تجاوزقارشوسنده بولمادجه حقوق وصلاحیتلرینی استعمالدن اجتناب ایدرلر . بو وضعیت ، معاصر اجتهادات سیاسیهمزده قوه عدلیه به ویردیکمز نسبتاً ضعیف موقعدن نشئت ایتمکده در .

فرانسر اختلافاتک بوخصوصده الهام ابتدیی عمومی تلقیاتی یوقاربده ذاتاً ذکر و اشارت ایلمش ایدک . بالخاصه قانون اساسی به مغایرت مسئله سنک تدقیق قضیه سی ۱۸۰۰ ایله ۱۸۴۸ سنه لری آره سنده کراراً موضوع بحث اولمش ومنفی برطرزده حل ایدلمشدر . اولاً ، ۱۸۰۰ تاریخی قانون اساسی به نظراً بیلیورزکه بو خصوصده صلاحیتدار اولان مقام مجلس اعیان ایدی . بناء علیه مجلس اعیانجه مرعیتی منع ایدلمه ی هر هانکی بر تدبیر قانونی به مشروع و معتبر نظریله باقق لازم کلیر ایدی . ۱۸۱۴ ایله ۱۸۴۸ آره سنده مسئله خصوصی بر شکل عرض ایدیوردی . فی الواقع بو دوره ده — که ایکی قانون اساسی مرعی اولمشدر — جاری اولان فکر واجتهاد ، قانون اساسینک دیگر قانوناردن فرقی بر ماهیت حقوقیه یی حائز اولمادینی وبنابرین هر هانکی بر قانونک قانون اساسی به مغایر اوله بیله جکی مرکزنده ایدی . بو جهتله درکه او دوره فعللاً هر هانکی بر قانونه قانون اساسی به مغایر نظریله باققه محل اولمادینی نتیجه سنه واریلوردی .

متعاقب دورلرده بوکا دائر محکمه تمیزک مختلف قرارلرینه تصادف ایدیورز (۱۷ تشرین ثانی ۱۸۵۱ ، ۱۵ نisan ۱۸۶۳) بونارده محکمه تمیز معین بر قانونی قانون اساسی

ایله به بالمقایسه بوکا موافقتی و بالتبعیه قابلیت تطبیقیه سنی قبول و تصویب ایله مکده در .
 بوده اثبات ایدر که قانونک تشکیلات اساسیه به مغایرتی کور لسه ایدی تطبیقی جهتنه کیدیلمزدی .
 معروضات سالفه مزه نظر آتورک ارباب حقوقی ، تورک تشکیلات اساسیه قانونک
 ۱۰۳ نجی ماده سنی تفسیر ایده جکلری صرده قانون اساسیه به مغایرتی قانونی محاکم
 تطبیق ایتمه ماری لازم کلدیکی پر نسبی قبوله متایل ایسه لر ، بو بابده فرانسه دن کلن امثالک
 دعوت ایدم بیه جکی اعتراضاته حواله سمع اعتبار ایتمه ملیدر لر . زیرا سرد و اثبات ایلدی کمز
 وجهه محاکم بومستله ده کی تدقیق حقارینه مخالفت ایدن فرانسه ز امثالی موجود دکلدیر .
 اساساً بو خصوصه خیالات پیشنده قوشمغه لزوم یوقدر بر قانون اساسینک مرعیت
 ودوامی تأمین ایده جک ضامن و عامللری مؤسسات عدلیه نک ترتیبات و تشکیلاتندن زیاده
 خلقک افکار عمومیه سنده ، و بو افکار عمومیه نک قوای عمومیه بی تمثیل ایدن هئتلره قارشو
 حسن تمایلاتنده آرا می یز . مع هذا تشکیلات اساسیه فتوحاتی نظر مزده اوله برقیعتی حاضر
 اولمی که اونک هر هانکی بر قسمک مرعیتی تأمین اینچون هیچ بر واسطه اهل ایدلمه ملیدر .
 آمریقانک بو خصوصه کوستردیکی مثال شایان تدقیق و تأملدر .»

پارس دارالقانونی حقوق اساسیه مدرسی

آشیل مرست

Monsieur A. Mestre, l'éminent professeur de Droit Constitutionnel de la Faculté de Droit de Paris, a bien voulu écrire pour notre Revue sous le titre de « *Contrôle Juridictionnel de la Constitutionnalité des Lois* » l'intéressant article que nous publions ci-haut.

L'auteur, qui est partisan de reconnaître aux juges le droit d'écarter l'application de toute loi qui serait en contradiction avec les dispositions de la loi constitutionnelle, étudie la question, tant au point de vue des précédents français qu'au point de vue de la nouvelle constitution turque. M. le Professeur Mestre considère que de même que le juge est obligé de choisir entre une loi et un règlement, une loi nouvelle et une ancienne, une loi nationale et une loi étrangère, il est aussi autorisé à faire choix entre le texte d'un article constitutionnel et celui d'une autre loi, s'il y a contradiction entre les deux. Il est naturel, que dans un conflit de cet ordre, la préférence aille à la loi constitutionnelle. L'article 103 de la nouvelle Constitution turque dit textuellement: « Il ne sera fait aucune dérogation, sous aucun prétexte, aux dispositions de la loi organique. Aucune loi ultérieure ne pourra annuler ces dispositions ». Il faut en déduire que le juge turc peut refuser, en vertu de cet article, d'appliquer une loi qu'il considère comme contraire à la loi constitutionnelle. Mr. le Professeur Mestre termine son article comme suit:

« Il convient d'ailleurs de ne pas se faire d'illusions. Les meilleures garanties de durée et de respect, une Constitution les trouve bien plutôt dans l'opinion publique, dans les bonnes dispositions des citoyens à l'égard des pouvoirs publics, que dans le mécanisme juridique des institutions. Mais les conquêtes constitutionnelles doivent être, à nos yeux, d'une telle valeur qu'il convient de ne négliger aucun moyen d'en assurer le respect. Sur ce point, l'exemple du peuple américain vaut d'être retenu et médité. »